

Datum: 22.3.2021

Občutljivost sadnih vrst na pozebo

Mesec marec nam je postregel z nekoliko nižjimi temperaturami in s tem zavrl vegetacijo. Če bi se trend višjih temperatur iz meseca februarja nadaljeval v mesecu marcu, bi lahko te dni že govorili o pozebi sadnih rastlin. Prav je, da nekoliko pomislimo na zaščito naših rastlin in jim pomagamo že sedaj, kajti ko bo vegetacija napredovala in bo morda tudi nevarnost pozebe, bo prepozno.

Na občutljivost sadnih rastlin (brstenje, cvetenje, razvoj plodičev) v primeru nizkih temperatur v prvi vrsti vpliva kondicija dreves oz. prehranjenost brstov iz preteklega leta, predvsem v obdobju, ko brsti diferencirajo in se zalagajo s hrano. Tiste rastline, ki so v stresu (bolezni, škodljivci, slaba prehrana, ...) bodo zagotovo ob pojavu stresnih razmer prej pokazale znake oziroma bodo prej pozeble.

V nadaljevanju navajam nekaj možnosti, o katerih je dobro, da razmišljamo že sedaj, in se organizacijsko vsaj malo pripravimo:

Uporaba zaščitnih folij in kopren

Zaščita oziroma zavijanje dreves z zimskimi koprenami (debelejše oz. gostejše koprene), prekrivanje jagodičevja s koprenami. Pri tem je potrebo prekriti drevo oz. grmičevje po celotni površini, tako da nimamo odprtih skozi katere bi vdiral hladen zrak.

Razpiranje protitočne zaščite

V primeru, da imamo sadovnjake prikrite s proti točno zaščito, lahko razprte mreže bistveno skrajšajo čas nizkih temperatur, saj mreže zadržijo toplotno sevanje iz tal.

Namakanje

V kolikor so tla suha, je priporočljivo tla namočiti. Vlažna in zbita tla vpijejo čez dan veliko več toplote kot suha in lahka tla. Zadržana toplota vpliva na pojavnost pozebe v nočnih urah.

Mulčanje in košnja sadovnjakov

Kjer imamo sadovnjake zatravljene s travno rušo, je priporočljivo mulčanje oz. košnja trave, ker travna ruša podnevi odbija sončno sevanje, ponoči pa odda veliko količin toplote zaradi izhlapevanja vode skozi listje. V času nizkih temperatur se ne priporoča obdelave tal, saj si na ta način poslabšujemo toplotne kapacitete tal.

Kurjenje in uporaba sveč

Z kurjenjem v nasadih, kjer se posledično razvije dimna zavesa se lahko bistveno ublaži pozebo v nasadov. Za kurjenjem ob robovih nasadov in v notranjosti nasadov uporabljamo vlažne materiale (sekanci, žagovina, trava, grmičevje), da dosežemo počasno gorenje oz. tlenje materiala. Ob kurjenju se sprošča vlaga, ki ob kondenzaciji sprošča toploto.

Krepitev rastlin z izvlečki alg in aminokislinskih pripravkov

Na tržišču je možno kupiti številna sredstva za krepitev rastlin pred pozebo. Gre za izvlečke alg in aminokislinskih, ki krepijo rastline pred pozebo. V Sloveniji je kar nekaj ponudnikov teh pripravkov.

Protislansko oroševanje

V kolikor imamo v nasadih urejeno infrastrukturo za proti slansko zaščito, je le ta učinkovita metoda proti pozebi.

Občutljivost na pozebo je odvisna od sadne vrste, sorte in predvsem od razvojne faze. Kdaj pride določena rastlina iste sadne vrste in sorte v določeno razvojno fazo, je odvisno tudi od lege, na kateri je posajena. Na nekoliko bolj zaprtih, hladnih legah, ki so pozimi dalj časa v senci, je razvoj poznejši in taka lega utрпи manj škode po spomladanski pozebi kot tipične sončne sadjarske lege na isti nadmorski višini. Pri debeloplodnih sadnih vrstah je za kolikor toliko normalen pridelek dovolj, če se oplodi in razvije v plodove okrog 5 % cvetov, pri drobnoplodnih, kot so češnje, pa se mora razviti v plodove vsaj 20 % cvetov. To pomeni, da 90-odstotna pozeba cvetov pri breskvi ne napravi pomembne škode, pri češnji pa je škoda že zelo velika – več kot 50 procentna. Pri ocenjevanju poškodb cvetov se v glavnem ugotavlja lažje opazne poškodbe oziroma uničenje semenskih zasnov ali plodnic, ne vidijo pa se morebitne poškodbe brazd in pestičev, ki lahko onemogočijo oprašitev in oploditev in zato so lahko te ocene samo približne. Končno oceno škode zaradi pozebe je možno podati šele po končanem junijskem trebljenju plodičev.

Mag. Urška Cvelbar, uni.dipl.inž. kmet.